

OPINIONS

Nº 97 - Any 2018

“Fatum est scriptum”

És una expressió que es troba en un dels escrits en llatí del filòsof grec Aristòtil, (384-322 a.C.), i que vol dir **El destí està escrit**.

¿Existeixen uns poders sobrenaturals inevitables i ineludibles que no es poden alterar i que porten cap a un fi no escollit? (La mort).

¿Si el nostre final està predestinat ¿per què no hem de suposar que el camí que recorrerem des que ens van engendrar fins el moment d'emetre l'últim sospir no està també programat?

Hi ha una doctrina filosòfica anomenada “determinisme absolut”; segons la qual, el pensament, la conducta humana, la decisió i l'acció, estan fixats per una cadena d'eventualitats, conseqüències i finalitats que formen un pla establert, regit per “causes” alienes al nostre raciocini, o, per un “esser” omnipotent que, com a tal, és amo i senyor de fer i desfer. En ambdós casos els “determinis” resultants no poden ser alterats pel ser humà.

Hi ha també un determinisme més flexible emprat per algunes religions (la cristiana n'és una), les quals admeten que no passa res sense la voluntat de Déu, i, malgrat accepten que cada ser humà està regit en gran part pel seu codi genètic; pel lloc on ha nascut; l'entorn familiar i social; per la seva capacitat mental o física; la religió; l'educació rebuda etc., sostenen que, aquest Déu, ha donat a cada persona un lliure albir per decidir quin ha de ser el seu “destí”.

És evident que el lliure albir no pot ser entès com un terme absolut doncs hi ha moltes objeccions a fer.

¿On és el lliure albir en persones que neixen amb els cromosomes alterats causant discapacitats de tot ordre?

¿On és el lliure albir de qui després de llargs anys d'estudis amb grans sacrificis i renunciacions s'ha preparat per exercir una professió; o del qui ha après un ofici dedicant moltes hores a la seva formació, si, arribada l'hora, no pot exercir el que havia escollit amb “lliure albir”, perquè el “destí” es manifesta poderosament, per medi de circumstàncies, oposant-se a les seves esperances i il·lusions?

¿On és el lliure albir de qui sofreix amb gran dolor malalties terminals?

¿On és el lliure albir dels qui han de marxar de la seva terra exposant la seva vida per trobar un món millor, o dels nascuts terres enllà, que xuclen els pits secs de la seva mare i no troben ni una gota de llet per satisfer la fam que els corroeix les entranyes?

¿On és el lliure albir de persones que han estat empresonades injustament ?

Hi ha molts... On és... que fan pensar que, de lliure albir, res de res.

¡¡Que n'és de fàcil defensar a capa i espasa que som lliures quan no ens falta res!!

¿Hi ha una força que està per damunt de nosaltres que ens empeny cap una successió d'esdeveniments dels quals no podem fugir? ¿Fóra bo saber per endavant quin és el nostre "destí"?

Preguntes que des de l'antiguitat han existit i que varen ocasionar sorgissin personatges que practicaven les arts endevinatòries. Personatges que eren escoltats per a tothom amb credibilitat i respecte. La Bíblia els anomena profetes, i, encara avui, les seves profecies són llegendes durant cerimònies litúrgiques.

En l'actualitat, els profetes han estat substituïts per persones que s'autodenominen "vidents" i fan servir màncies com: l'astrologia, les cartes, les mans, les boles de vidre, el pèndul i altres... per preveure el destí.

Potser sí que hi ha algú amb un do natural per percebre esdeveniments futurs, però també hi ha molt engany per part de qui s'omple les butxaques a costa de la curiositat innata del ser humà pel devenir, o, donant fórmules màgiques per calmar algun desig o neguit, dels qui no dubten de les seves arts endevinatòries.

També n'hi ha que tot ho posen en mans de Déu perquè creuen és l'únic que decideix els esdeveniments del món i per tant els de la seva vida.

Res a dir, cadascú pot pensar com li plagui, però, ¿no serà una falta de seguretat en un/a mateix la que indueix a pensar que Déu és a l'aguait de tot, i, pensar d'aquesta manera els dóna més seguretat per assumir responsabilitats?

La responsabilitat, vista humanament, és un valor que sorgeix de la nostra ànima, el nostre cor, la nostra ment i les nostres mans. És una eina que permet reflexionar, administrar, orientar i valorar les conseqüències dels nostres actes i del nostre treball per poder mirar el devenir amb esperança i il·lusió.

El camí de la vida no sempre és fàcil. S'han d'enderrocar moltes barreres i esquivar molts paranys per anar tirant, però això, no ha de ser motiu per rendir-se i deixar-se portat per les circumstàncies dient: "Era el meu destí", o, "és Déu qui ho vol així".

Cada persona, al llarg de la vida, va escrivint en la seva metafòrica llibreta: alegries i satisfaccions... també dolors físics i emocionals; bloquejos mentals; incerteses, moments de soledat afectiva; manca de salut; por a fer-se gran i a la mort... i, aquests sentiments, juntament en llegir, dialogar de manera respectuosa i escoltar a qui té una manera de pensar diferent a la nostra, poden ser uns bons motius per adquirir maduresa i anar acceptant el nostre "destí".

Una actitud personal

William Shakespeare, personatge polifacètic, va escriure: *"Potser sí que és el destí qui baralla les cartes, però, definitivament, som nosaltres els que juguem la partida."*

A vegades, succeeixen fets que ens sorprenen, s'escapen totalment a la nostra comprensió i ens fan dubtar si són obra de, ves a saber qui o què, o som nosaltres els que no hem sabut jugar, i, degut a això, hem perdut, la partida.

¿Val la pena confiar en un mateix assumint responsabilitats, triomfs i fracassos sense pensar que hi ha una altra "raó" que regeix la nostra vida?

Si la resposta és: "*la meva vida està programada i no hi tinc res a fer*"; es pot acabar portant una vida insignificant i triste, i, una vida viscuda així, és una vida no viscuda. (Valguin les redundàncies).

Si la resposta és: "*faig anar la ment per raonar; el cor per estimar i les mans per treballar, sense pensar que hi ha "algú" o "alguna cosa" que regeix la meva vida*" Hi ha un gran número de possibilitats per dur a terme el que et proposis, i, pensant d'aquesta manera, siguis l'únic/a que decideixi el teu "destí".

Malgrat el que he escrit, amb les seves certeses i contradiccions, penso que: admetre al cent per cent que és un déu, el destí, els astres o qualsevol altre nom que se li vulgui donar, no pot ser bo, doncs pot originar un victimisme, o pensar que, com els nostres actes estan programats, no calen esforços.

Tot plegat és un gran embolic. Al llarg dels segles ni filòsofs, ni teòlegs, ni científics basats en realitats (no en la fe), han sabut donar respostes clares i concises sobre qui o que, governa els nostres actes.

Acomiada aquestes Opinions transcrivint uns versets de dues cançons d'en Lluís Llach que m'han semblat adients com a cloenda d'aquest escrit.

Un núvol blanc

*Senzillament se'n va la vida,
Com un cabdell que el vent desfila, i fina.
Som actors a voltes,
Espectadors a voltes,
Senzillament i com si res, la vida ens dóna i pren paper...*

Tinc un clavell per a tu

*Au vinga, amunt, amunt.
Obre els teus ulls i amunt,
Puja a la barca amb el teu bagatge
I recorda que... **la vida és teva.***

Quan estàs arribant, amb serenitat, al final del camí, deixes moltes preguntes i cabòries de banda per reprendre-les (si ve el cas i el interlocutor val la pena) en moments puntuals. Te n'adones que, tot té importància, però que, per sobre de tot, hi ha dues coses que predominen sobre la resta: "**l'amor**" en totes les seves besants i "**la mort**", perquè amb ella, tot s'acaba.

Maria Mercè Usón